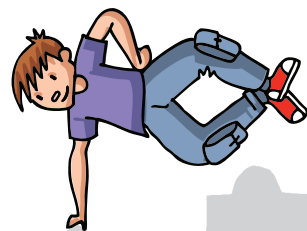

Vergelijkingen

Raamleerplannen Basispakket Kunst- en Cultuureducatie Amsterdam & Leerplankader SLO

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. In het kort: raamleerplannen Basispakket Kunst- en Cultuureducatie Amsterdam	3
3. In het kort: Leerplankader (SLO)- leerlijn	4
4. Conclusies algemeen	5
5. Conclusies vakspecifiek	6

1. Inleiding

Zowel de raamleerplannen van het Basispakket Kunst- en Cultuureducatie als het Leerplankader kunstzinnige oriëntatie van het nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling SLO zijn ontwikkeld om kunst- en cultuuronderwijs een duidelijke plek te geven in het curriculum van basisscholen en kinderen structureel in aanraking te brengen met kunst en cultuur. Deze nota's bieden scholen houvast en 'meer grip op de inhoud'. Door de beschrijving van leerdoelen per twee leerjaren ontstaat verdieping in het lesprogramma en wordt de ontwikkeling van het kind zichtbaar.

Er zijn zowel overeenkomsten als verschillen te ontdekken tussen de raamleerplannen en het Leerplankader. In deze vergelijking worden de belangrijkste overeenkomsten, maar ook de verschillen tussen de *raamleerplannen* en het *Leerplankader* inzichtelijk gemaakt, eerst algemeen en dan per discipline.

www.basispakketamsterdam.nl/raamleerplannen/

www.kunstzinnigeorientatie.slo.nl

Mocca, najaar 2015

2. In het kort: Raamleerplannen Basispakket Kunst- en Cultuureducatie

De gemeente Amsterdam en de Amsterdamse schoolbesturen willen alle leerlingen in het basisonderwijs structureel in aanraking brengen met kunst en cultuur. Om meer te bieden dan een kennismaking hebben zij daarom in 2010 het Basispakket Kunst- en Cultuureducatie ontwikkeld. Voor dit Basispakket heeft Mocca in samenwerking met zowel culturele instellingen als het onderwijs *raamleerplannen* ontwikkeld voor een aantal cultuureducatieve disciplines om scholen te ondersteunen bij de inrichting van hun cultuuronderwijs.

De raamleerplannen zijn ontwikkeld in de disciplines muziek, beeldend onderwijs, drama, dans en cultureel erfgoed, en zijn gebaseerd op wat Amsterdamse kinderen mee (kunnen) krijgen in de specieke Amsterdamse context. Die context wordt onder meer gekenmerkt door veelzijdigheid, een groot aanbod en de multiculturele samenleving.

In de raamleerplannen wordt uitgegaan van een competentiegerichte benadering. Door uit te gaan van eenzelfde benadering van de verschillende disciplines, is er samenhang tussen de raamleerplannen muziek, beeldend onderwijs, dans, drama en erfgoededucatie. De raamleerplannen bestaan uit zes hoofdstukken en worden voorafgegaan door een bondige omschrijving ervan.

In de hoofdstukken 1 tot en met 3 worden het belang van het onderwijs in de betreffende discipline, het uitgangspunt voor het raamleerplan (de kerndoelen) en de structuur van het onderwijs beschreven. In de hoofdstukken 4 tot en met 6 worden de culturele en sociale competenties beschreven, die samen met de kerndoelen de basis vormen voor het raamleerplan. Vervolgens wordt het raamleerplan uitgewerkt en wordt beschreven hoe het kan worden ingezet. Hoofdstuk 6 gaat over het raamleerplan in de praktijk. Per twee opeenvolgende leerjaren worden daarin de culturele competenties en leerdoelen geformuleerd en uitgewerkt.

De raamleerplannen geven ruimte aan scholen om eigen accenten te leggen en eigen voorkeuren te volgen, zodat het programma aansluit bij de vraag van de school. Culturele instellingen en kunstenaars kunnen de competenties en leerdoelen gebruiken om er hun cultuureducatieve programma's op te laten aansluiten.

3. In het kort: Leerplankader (SLO)- leerlijn

In opdracht van het ministerie van OCW en in samenwerking met vele belanghebbende experts en (potentiële) gebruikers, heeft SLO, nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling, *het leerplankader voor kunstzinnige oriëntatie* ontwikkeld. De opdracht hiervoor ontstond vanuit de behoefte naar een richtinggevend kader als houvast voor de invulling en borging van het programma voor kunstzinnige oriëntatie op basisscholen en scholen voor speciaal onderwijs. Het Leerplankader is online te bekijken en als brochure in verkorte versie te bestellen.

- In het leerplankader worden de diverse leerlijnen uiteengezet wat beeldend, dans, drama, muziek en cultureel erfgoed beschreven. Elke leerlijn is opgebouwd uit competenties. De afzonderlijke leerlijnen hebben het creatieve proces als uitgangspunt.
- De leerlijnen voor kunstzinnige oriëntatie van SLO zijn ontwikkeld vanuit meerdere uitgangspunten. De uitgangspunten worden gevormd door de karakteristiek (waar gaat het leergebied in hoofdlijnen over), de drie kerndoelen van het leergebied kunstzinnige oriëntatie (54, 55, 56) en een aantal extra aandachtspunten. Naast de uitgangspunten vormen de leergebiedoverstijgende en 21^e eeuwse vaardigheden de basis voor de leerlijnen van de kunstzinnige vakdisciplines.
- Iedere leerlijn start met een inleiding waarin de kern van het vak, de samenhang met andere kunstvakken of vakgebieden wordt benoemd. Daarna volgt een overzicht van de globale ontwikkeling van het kind voor dit kunstvak.
- De leerlijnen zijn uitgewerkt in doelen per competentie voor de groepen 1 tot en met 8. Online is er de mogelijkheid om via links meer informatie te krijgen over begrippen en lesvoorbeelden.

4. Conclusies algemeen

De raamleerplannen van het Basispakket Kunst- en Cultuureducatie (Amsterdam) en het Leerplankader (landelijk) bieden instrumenten aan scholen, leerkrachten en vakdocenten waarmee zij de visie en het programma voor de betreffende discipline kunnen omzetten in een structureel plan en een leerlijn. Daarbinnen kunnen zij eigen accenten leggen. Zij kunnen in hun plan bijvoorbeeld aansluiten bij andere leergebieden zoals wereldoriëntatie of zaakvakken.

Overeenkomsten

- Beschreven per twee leerjaren: groep 1-2, 3-4, 5-6, 7-8.
- Procesgerichte beschrijving.
- Ontwikkeling van culturele competenties. In het Leerplankader worden deze aangeduid als fases (oriënteren, onderzoeken, uitvoeren, evalueren en reflecteren). In de raamleerplannen wordt gesproken over vermogens die moeten worden ontwikkeld (receptief, onderzoekend, creërend, reflectief en presenterend vermogen).
- Beide richtlijnen zijn gebaseerd op de hieronder beschreven kerndoelen voor kunstzinnige oriëntatie:

54 De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om ermee te communiceren.

55 De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

56 De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed.

Verschillen

- Het presenterend vermogen wordt niet apart benoemd in het Leerplankader, maar wordt beschreven bij de fase van uitvoeren.
- Het Leerplankader gaat uit van een cyclisch proces. In een optimaal cultureel programma wordt de hele cyclus gevolgd, waarbij de leerling alle fases doorloopt. Bij de raamleerplannen van het Basispakket Kunst- en Cultuureducatie wordt uitgegaan van culturele competenties die in een cyclisch proces gevolgd zouden kunnen worden. Tevens is het mogelijk om het accent te leggen op bepaalde vermogens.
- Het raamleerplan noemt specifiek de algemene competenties: het zelfstandig en het samenwerkend vermogen. Deze worden in het Leerplankader niet verder uitgelicht. Alleen in groep 7 en 8 wordt de keuze gegeven om zelfstandig of in een groep aan de slag te gaan.
- Het Leerplankader geeft naast een beschrijving van het proces ook richting aan leerkrachten voor het gebruik van bijvoorbeeld materialen en technieken, door te verwijzen naar Suggesties voor vakinhoud.
- In het Leerplankader is per leerlijn de ontwikkelingsfase van een kind opgenomen.
- Onder begeleiding van Mocca worden in Amsterdam leerlijnen op maat gemaakt, met de raamleerplannen als leidraad. Daardoor worden de raamleerplannen op veel verschillende manieren uitgewerkt.

5. Conclusies vakspecifiek

A. Conclusies met betrekking tot de leerlijnvergelijking Dans

- Het Leerplankader richt zich in de geformuleerde leerdoelen voornamelijk op aspecten van het vak dans zelf (vakinhoudelijk, intrinsieke waarde). Het raamleerplan Dans formuleert ook doelen om de leerling bewust te maken van de historische, rituele, religieuze en maatschappelijke context die dans kan hebben. Het multiculturele aspect van dans is ondergebracht in doelen bij het raamleerplan Dans; het Leerplankader laat dit achterwege.
- Naast de intrinsieke doelen worden enkele extrinsieke doelen als 'emoties vertalen in dans/beweging' en 'respect tonen' genoemd in zowel het raamleerplan Dans als het Leerplankader.
- Het raamleerplan Dans omschrijft, naast dans als expressievorm van de innerlijke verbeelding, ook doelen ten aanzien van het leren van danspassen en het herkennen van diverse dansstijlen. In het Leerplankader komt dit minder expliciet aan de orde.
- Bij reflectief vermogen/evalueren wordt in het raamleerplan Dans ingegaan op het herkennen en benoemen van verschillende elementen van een dans. In het Leerplankader wordt dit beschreven als 'vertellen over'.
- In het raamleerplan Dans worden bij receptief en reflectief vermogen de doelen meer stapsgewijs benoemd dan in het Leerplankader, en meer in relatie tot de verschillende elementen van dans (tijd, ruimte, kracht, emotie).
- Bij het presenteren vanaf groep 5-6 wordt in zowel het raamleerplan Dans als het Leerplankader een onbekend publiek betrokken. In de onderbouw wordt een presentatie gegeven aan klasgenoten en een bekend publiek.
- In het raamleerplan Dans staat het 'benoemen van verschillende dansvormen en danstrends uit de eigen leefwereld' als doel. In het Leerplankader wordt dit niet als doel genoemd.
- In het raamleerplan Dans worden bij onderzoekend vermogen de verschillende stijlen en stromingen van dans als onderdeel van religieuze en culturele tradities genoemd.
- Bij receptief en onderzoekend vermogen beschrijft het raamleerplan Dans het plaatsen van een dansstuk in een maatschappelijke, culturele of historische context. In het Leerplankader wordt dit buiten beschouwing gelaten.
- 'Zelf thema's aanreiken om over te dansen' wordt in het Leerplankader onder de fase *onderzoeken* omschreven, in het raamleerplan Dans onder uitvoerend vermogen.
- Bij evalueren/reflectief vermogen werkt het Leerplankader het respecteren van andermans mening ten aanzien van dans specifiek uit als doel.
- Bij presenterend vermogen beschrijft het raamleerplan Dans specifieke doelen ten aanzien van de verschillende elementen die bij een dansvoorstelling komen kijken: houding als danser, houding als maker binnen een groep, gedragsregels van publiek en danser bij het opvoeren van een dansstuk.

- Bij presenterend vermogen noemt het raamleerplan Dans het presenteren via digitale media; in het Leerplankader wordt daarop niet ingegaan.

B. Conclusies met betrekking tot de leerlijnvergelijking Drama

- Zowel het Leerplankader als het raamleerplan Drama van het Basispakket Kunst- en Cultuureducatie (raamleerplan Drama) hanteert een zeer uitgebreid begrippenkader om spelvormen, spelelementen en theatrale middelen aan te duiden.
- Het Leerplankader en het raamleerplan Drama hanteren meestal niet dezelfde begrippen (bijvoorbeeld dramatische werkvormen versus spelvormen). Daarnaast delen ze min of meer gelijke vaardigheden of elementen bij een ander leergebied in én verschilt het per bouw wat er aan de orde komt.
- Begrippen in het Leerplankader en het raamleerplan Drama die wél overeenkomen: de spelelementen Wie, Wat, Waar, Wanneer en Waarom. Kijken naar, ervaringen vertalen (verbeelden), improvisatie, beweging, praten (vertellen) over, emoties, benoemen, kenmerken, rol (personage), houding, stem, taal, opbouw scène, begin, plot en slot (begin, midden en einde), vertellen over vormgevingsproces (ervaring), met een groepje een presentatie geven (met medeleerlingen een voorstelling geven), zelfstandig een spelopdracht (spelsituatie) bedenken (voorbereiden), spanningsboog (spanningsopbouw), keuzes motiveren (reflecteren op gemaakte keuzes), spel van de ander, publiek, keuzes maken, betekenisgeven, theatrale vormgeving (theatrale middelen) als decor, kostuum, attributen (en licht en geluid), feedback, vergelijken (verbanden leggen).
- Het raamleerplan Drama betreft verbeeldingskracht in de leerlijn, het Leerplankader doet dit niet.
- Het Leerplankader stelt beweging centraal bij de kleuters, het raamleerplan Drama benoemt gebaar en beweging, maar daarnaast ook tekst en mimiek.
- Het raamleerplan Drama begint met (bewust) presenteren in groep 1-2, het Leerplankader in groep 3-4.
- Bij 'uitvoeren' benoemt het Leerplankader competenties op het vlak van (toneel)schrijven, het raamleerplan Drama laat schrijven buiten beschouwing.
- Het raamleerplan Drama richt zich in de geformuleerde leerdoelen voornamelijk op aspecten van het vak drama zelf (vakinhoudelijk, intrinsieke waarde). Het Leerplankader trekt het wat breder en zoekt links met bijvoorbeeld erfgoededucatie, sociale vaardigheden en 'de wereld om hem (de leerling) heen' (vakoverstijgend). In groep 7-8 wordt dit laatste ook in het raamleerplan Drama genoemd.
- Naast de intrinsieke doelen worden enkele extrinsieke doelen als 'zich vrij kunnen uiten' (raamleerplan Drama) en 'respect tonen' (Leerplankader) genoemd.
- Zowel het raamleerplan Drama als het Leerplankader betreft een onbekend publiek bij het presenteren vanaf groep 5-6. In de onderbouw wordt aan klasgenoten en bekend publiek gepresenteerd.
- Zowel het raamleerplan Drama als het Leerplankader geeft geen voorwaarden over hoe om te gaan met de opsommingen van leerdoelen en spelvormen en met het overige begrippenkader.

C. Conclusies met betrekking tot de leerlijnvergelijking Muziek

- In beide documenten worden de kinderen uit groep 8 geacht meerstemmige liedjes te kunnen zingen, met aandacht voor intonatie, articulatie en expressie.
- Het raamleerplan Muziek benoemt ook nog 'zingen met aandacht voor maataccenten en voordracht' en 'verschil laten horen in tempo, toonhoogte en ritme'. Ook is er in het raamleerplan Muziek aandacht voor de 'stem theatraal gebruiken'.
- Het Leerplankader benoemt specifiek de omvang van de muziek (c'-c'' in groep 8). Ook kunnen de leerlingen bij het Leerplankader zelfstandig zingen of een vocaal geïmproviseerd klankstukje maken. Er is in het Leerplankader aandacht voor samen zingen en spelen in groepsverband.
- In beide documenten vertalen de leerlingen muzikale aspecten in beweging. Er worden weinig of geen details over de bewegingen of de soort bewegingen genoemd. Het Leerplankader benoemt apart het geven van 'betekenis aan muziek' middels beweging (én taal of beeld). Het raamleerplan Muziek stelt hogere doelen wat betreft bewegen. De leerlingen moeten onder andere 'tegelijk zingen, acteren en bewegen' en 'een choreografie uitvoeren'.
- In beide documenten kunnen de leerlingen 'aandachtig' of 'geïnteresseerd' luisteren naar (live) muziek. Het raamleerplan Muziek voegt hieraan ook 'kijken naar een bewegingsvoorstelling' toe en noemt het 'genieten bij het luisteren en tonen van eigen werk en dat van anderen'. Het Leerplankader noemt 'luisteren naar een breed muziek(-theater)repertoire'. Het Leerplankader vindt het daarbij belangrijk dat de leerlingen 'kunnen luisteren naar ideeën van anderen' en 'tijdens het musiceren kunnen luisteren naar anderen'. Het raamleerplan Muziek vraagt van de leerlingen dat zij instrumenten en instrumentgroepen 'auditief herkennen'. Bij het Leerplankader kunnen de leerlingen 'verschillen in klank en de vormaspecten herhaling en contrast in een breed repertoire van muziek herkennen' en 'herkennen zij de betekenis van muziek in voor de leerling relevante jaarfeesten, situaties en emoties'.
- In beide documenten kunnen de leerlingen betekenis geven aan (zelf uitgevoerde) muziek. Ook kennen zij verschillende muziekinterpretaties en betekenissen van muziek. Zowel in het Leerplankader als in het raamleerplan Muziek leren de leerlingen de namen van muziekinstrumenten en kennen zij verschillende soorten muziek. In het Leerplankader kennen de leerlingen ook de speelwijzen van de instrumenten (pop en klassiek). In het raamleerplan Muziek kan de leerling de instrumenten indelen in instrumentgroepen. In beide documenten kan de leerling reflecteren op muziek en zich een eigen mening vormen (raamleerplan Muziek) of zelf muzikale keuzes maken (Leerplankader). Bij het raamleerplan Muziek kan de leerling 'klanken en emoties verbinden'. Het Leerplankader is wat specifiek bij het benoemen van wat de leerling kan en weet. Zo kan de leerling 'variaties op thema's in muziek analyseren' en 'verschillen in klank en de vormaspecten herhaling en contrast in een breed repertoire benoemen'. Het Leerplankader gaat ook in op het kunnen geven en ontvangen van feedback. En de leerling krijgt bij het Leerplankader inzicht in de manier waarop muziek het gedrag van mensen kan beïnvloeden. In beide documenten is er aandacht voor de plaats van muziek in het leven.
- De uiteindelijke doelen van beide documenten komen in grote lijn overeen: in groep 7-8 kunnen kinderen één- en meerstemmige ritmes spelen, liedjes begeleiden, zelf muziekstukjes bedenken en spelen, stukjes spelen vanaf een vorm van notatie (traditioneel en grafisch) en improviseren.

- Het Leerplankader is meer gedetailleerd: zo kan de leerling 'volgens de vorm van het lied fraseren', 'gelijk beginnen en eindigen aan de hand van een leidingsgebaar' en 'zich tijdens het musiceren aanpassen aan het tempo en volume van de groep'. Ook hebben de leerlingen bij het Leerplankader aandacht voor het 'samen zingen en musiceren'.
- Beide documenten vragen om kennismaken met de basisprincipes van het traditionele notenschrift. Daarnaast is er bij beide veel aandacht voor grafische notatie en het verklanken van beelden of (eigengemaakte) grafische notatie. In groep 1-2 verwacht het raamleerplan Muziek van de leerlingen alleen nog het 'lezen' van visuele beelden en deze omzetten in klank. Het Leerplankader verwacht van de leerlingen in deze groep al dat zij zelf ook tekens noteren aan de hand van klanken. Bij het raamleerplan Muziek gaan de leerlingen 'een tekst maken voor een lied of rap'. Het Leerplankader is wat gedetailleerder in de competenties rond het ontwerpen van muziek. In het raamleerplan staat: 'kan ritme en melodie ontwerpen'. In het Leerplankader staat bijvoorbeeld: 'kan muziekstukjes ontwerpen met gebruikmaking van muzikale tegenstellingen, herhaling en contrast'. In het Leerplankader is er aandacht voor technologie: de leerlingen kunnen 'muzikale ideeën vormgeven en eventueel verklanken met gebruikmaking van (muziek)technologie'.
- Voor groep 7-8 beschrijft het raamleerplan Muziek een programma waarin leerlingen muziek, muziektheater of beweging leren vorm te geven en uit te voeren voor publiek. In het Leerplankader kan de leerling (alleen en in groepsverband) een eigen idee of een bestaande compositie aan anderen presenteren en kan hij dat idee of die compositie met overtuiging presenteren.

D. Conclusies met betrekking tot de leerlijnvergelijking Cultureel Erfgoed

Vergelijking Raamleerplan Cultureel Erfgoed van Mocca en Leerplankader Cultureel Erfgoed SLO

- Het Raamleerplan Cultureel Erfgoed en het Leerlijnplankader hebben veel overeenkomsten, maar zijn ook verschillend. Enkele begrippen die in de Leerlijn Cultureel Erfgoed van SLO worden genoemd, ontbreken in het Raamleerplan Cultureel Erfgoed: multidisciplinair, multiperspectiviteit, 21ste-eeuwse vaardigheden. Opvallend:
 - Onderzoekend vermogen/onderzoekende fase: het Leerplankader benoemt de relatie tussen de betekenis van het erfgoed en de eigen identiteit.
 - Onderzoekend vermogen/onderzoekende fase: De leerdoelen van het Raamleerplan Cultureel Erfgoed vermelden welke kennis de leerling idealiter zou moeten hebben, de competenties van het Leerplankader doen dit niet.
 - Creërend vermogen/uitvoerende fase: het Leerplankader noemt de mogelijkheid tot het gebruik van verschillende media.

- Verschillen zijn in veel gevallen een kwestie van nuances, interpretatie en/of semantiek:
 - Receptief vermogen/Oriënterende fase: bij de competenties van het Leerplankader wordt het gebruik van zoveel mogelijk zintuigen genoemd, bij de leerdoelen van het Raamleerplan Cultureel Erfgoed het gehoor en de kijkzin.
 - Receptief vermogen/Oriënterende fase: Bij het Raamleerplan Cultureel Erfgoed wordt het ervaren en uiten van positieve emoties bij de beleving van cultureel erfgoed genoemd, in het Leerplankader gaat het over inleven en verbeelden.
 - Receptief vermogen/Oriënterende fase: Bij de leerdoelen van het Raamleerplan Cultureel Erfgoed wordt het tonen van waardering genoemd, bij de competenties van het Leerplankader het besef van de waarde voor de samenleving.
 - Onderzoekend vermogen/onderzoekende fase: Vaardigheden omtrent historisch besef en historisch redeneren komen bij beide terug, maar worden niet altijd als zodanig benoemd.
 - Creërend vermogen/uitvoerende fase: Bij de leerdoelen van het Raamleerplan Cultureel Erfgoed wordt bij de uitvoerende fase gesproken over een verwerking 'op creatieve wijze'. Bij de competenties van het Leerplankader wordt als doel gesteld: het vergaren van 'nieuwe kennis en vaardigheden vanuit de kunstzinnige vakdisciplines'.
- Verschillen komen terug in het moment waarop bepaalde vaardigheden aan bod komen:
 - Onderzoekend vermogen/onderzoekende fase: De vaardigheid 'onderzoeken' komt bij de competenties in het Leerplankader eerder aan bod (groep 3-4) dan bij de leerdoelen in het Raamleerplan Cultureel Erfgoed (groep 5-6).
 - Onderzoekend vermogen/onderzoekende fase: De vaardigheid tot het maken van de koppeling tussen cultureel erfgoed en het curriculum op school komt bij de competenties (Leerplankader) terug in groep 5-6 en bij de leerdoelen van het Raamleerplan Cultureel Erfgoed in groep 7-8.
- Verschil zit in de mate waarop vaardigheden zijn uitgesplitst en/of verdiept:
 - Onderzoekend vermogen/onderzoekende fase: Het plaatsen van cultureel erfgoed in een in het raamleerplan beschreven context, is in het Leerplankader uitgesplitst in verschillende vaardigheden: associëren, relaties en verbanden leggen, koppelingen maken.
 - Creërend vermogen/uitvoerende fase: Bij de competenties (Leerplankader) is meer aandacht voor het proces: de leerling maakt bewust keuzes en kan deze motiveren.
 - Reflectief en presenterend vermogen/evaluerende fase: Bij de in het Leerplankader genoemde competenties is meer aandacht voor interactie en empathie. Het gaat er daarbij om dat de leerling belangstelling heeft voor wat andere leerlingen hebben verbeeld, dat hij een relatie legt tussen de eigen betekenisgeving en die van anderen, en dat hij leert omgaan met feedback. Interactie en empathie komen (minimaal) terug in de leerdoelen van het Raamleerplan Cultureel Erfgoed bij groep 7-8: het respecteren van meningen van anderen.

E. Conclusie m.b.t de leerlijnvergelijking Beeldend

- Bij het raamleerplan Beeldend wordt toegepaste kunst geïntroduceerd vanaf groep 5/6. Bij het Leerplankader wordt al over toegepaste kunst (beeldende vormgeving) al genoemd vanaf groep 1/2.
- Bij het raamleerplan Beeldend valt onder onderzoeken ook het onderzoek doen naar betekenis van beelden, beeldtaal en symbolen vanuit de eigen beleavingswereld. Bij het Leerplankader wordt met 'onderzoeken' vaak bedoeld onderzoek van materialen en technieken en experimenteren. Vanaf groep 5/6 wordt bij onderzoeken ook gesproken over bronnenonderzoek.
- Het presenterend vermogen wordt in het Leerplankader niet apart uitgelicht.
- In het Leerplankader wordt vaak specifiek het gebruik maken van kennis en inzichten (bijv. in gebruik van materialen en technieken) die eerder is opgedaan genoemd. Dit staat niet in het raamleerplan Beeldend.
- Binnen het raamleerplan Beeldend is, binnen het receptief vermogen, ook specifieke aandacht voor bezoeken aan musea. Bij het Leerplankader wordt dit niet benoemd.
- Het Leerplankader biedt een handreiking voor leerkrachten in het speciaal onderwijs. In het raamleerplan Beeldend is geen specifieke aandacht voor speciaal onderwijs.
- Het Leerplankader geeft naast de beschrijving van het proces ook richting aan leerkrachten voor het gebruik van materialen, technieken en beeldaspecten door te verwijzen naar Suggesties voor vakinhouden beeldend. In het raamleerplan Beeldend worden deze suggesties bij onderzoeken en creëren ook gedaan maar deze zijn minder uitgebreid en specifiek.
- Het raamleerplan Beeldend noemt naast de culturele competenties specifiek de algemene competenties: het zelfstandig en samenwerkend vermogen. Deze worden in het Leerplankader vaak als keuze voorgelegd (samenwerken of zelfstandig aan de slag).

Ten aanzien van groep 1 en 2:

- Bij het receptief vermogen/ oriënteren beschrijft het raamleerplan Beeldend 'het openstellen voor beeldende kunst'. Het Leerplankader formuleert hiernaast ook doelen waarbij de leerling zelf betekenis kan geven aan beelden door waarnemen, benoemen en rond beelden verhalen verzinnen.

Onderzoeken/creëren:

- Het raamleerplan Beeldend noemt hierbij het vermogen van de leerling om het verschil te ervaren bij het gebruik van materialen en technieken. Het Leerplankader verbindt hieraan ook het vermogen om deze bevindingen mee te nemen en gebruiken tijdens het experimenteren met materialen en technieken.

Uitvoeren/reflecteren/presenteren:

- Het Leerplankader benoemt in haar doelen ook het herkennen en benoemen van materialen en technieken en het veilig gebruik hiervan. Deze worden in het raamleerplan Beeldend niet genoemd.
- Het raamleerplan Beeldend noemt naast het reflecteren op eigen werk ook het leggen van verbanden: het herkennen van emoties op plaatjes en beelden en het koppelen van beelden aan vieringen en andere cultuuruitingen. Het Leerplankader spreekt alleen over het vergelijken van de eigen werkwijze met die van beeldend kunstenaars/ vormgevers.
- Daarnaast beschrijft het raamleerplan Beeldend het reflecteren op het eigen beeldend werk en op dat van groepsgenoten. Dit doet het Leerplankader niet.

Ten aanzien van groep 3 en 4:

- Zowel het raamleerplan Beeldend als het Leerplankader noemen als doel het waarnemen. Het Leerplankader vult dit aan met het tevens onderbouwen van de waarneming aan de hand van voorstelling en vormgeving, het raamleerplan Beeldend noemt naast het waarnemen ook het waarnemen aan de hand van kijkvragen van de leerkracht.
- Onderzoeken/ creëren > het raamleerplan Beeldend noemt als leerdoel het maken van ontwerpen (schets) en associëren. Dit wordt in het Leerplankader niet specifiek benoemd. Het bedenken van meerdere oplossingen wordt wel genoemd bij evalueren.

Uitvoeren/reflecteren/presenteren:

- In het raamleerplan Beeldend wordt naast het vertellen over het werk ook de beleving van het werkproces en het benoemen van emoties en sferen bij dat wat hij/ zij ziet genoemd. Dit gebeurt in het Leerplankader niet.

Ten aanzien van groep 5 en 6:

Receptief/oriënteren/evalueren:

- In het raamleerplan Beeldend wordt vanaf groep 5/6 bij de leerling ook een beroep gedaan op de intrinsieke beleving van het kijken naar beelden: 'genieten van beeldend werk en genieten van het zich vrij kunnen uiten via beeldend werk.' In het Leerplankader wordt ook genoemd 'het zich openstellen voor betekenissen die anderen (kunstenaars en vormgevers) aan een werk geven' en waardering kunnen uitspreken over eigen en andermans werk.
- In het Leerplankader wordt bij het onderzoeken vanaf groep 5/6 ook een beroep gedaan op het zelfstandig onderzoeken van de werkwijze (juiste stappen voor het maken van een beeldende opdracht binnen de criteria van de gegeven opdracht en zijn/ haar eigen criteria). Bij het raamleerplan Beeldend gebeurt dit niet.

Ten aanzien van groep 7 en 8:

Receptief/oriënteren

- Het Leerplankader noemt het openstellen voor beeldende vormgeving en beeldende kunst 'waar relevant in samenhang met andere kunstdisciplines'. Deze worden in het raamleerplan Beeldend niet genoemd.
- Binnen het raamleerplan Beeldend is een van de leerdoelen het bezoek van een tentoonstelling of museum. Ook wordt in het raamleerplan Beeldend kennis van de beeldcultuur van verschillende culturen, landen en religies genoemd. Beiden worden bij het Leerplankader niet benoemd.

Uitvoeren/reflecteren/presenteren:

- Het Leerplankader refereert bij 'uitvoeren' aan de gegeven en eigen criteria. Bij het raamleerplan Beeldend wordt geen verbinding gelegd met de gestelde opdracht of zelf gestelde criteria.
- Het Leerplankader noemt naast het leren waarderen van eigen en andermans werk ook het beargumenteren ervan.
- Het Leerplankader noemt het leggen van een relatie tussen het eigen werk en dat van andere kunstenaars. Het raamleerplan Beeldend doet dit niet.

